

**Informacja dla Komisji Rozwoju Gospodarczego i Finansów
Rady Miasta Sucha Beskidzka**

Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków

1. Zabytek – pojęcie i rodzaje.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późniejszymi zmianami) zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Ze względu na zróżnicowanie typologiczne rozróżniamy zabytki nieruchome i zabytki ruchome.

1/ zabytki nieruchome będące, w szczególności:

- krajobrazami kulturowymi,
- układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- dziełami architektury i budownictwa,
- dziełami budownictwa obronnego,
- obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
- cmentarzami,
- parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
- miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji,

2/ zabytki ruchome będące, w szczególności:

- dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,

- numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
- wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- materiałami bibliotecznymi,
- instrumentami muzycznymi,
- wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.

Ze względu na posiadane wartości historyczne, artystyczne lub naukowe w interesie społecznym jest zachowanie zabytków poprzez otoczenie ich ochroną i opieką. Najcenniejsze zabytki wpisuje się do rejestru zabytków, który prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu, bądź na wniosek właściciela zabytku lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do tego wykazu może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna.

2. Gminna ewidencja zabytków Suchej Beskidzkiej

W myśl art. 22 ust. 4 i ust. 5 ustawy 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 840 z późniejszymi zmianami) burmistrz prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków, w formie kart adresowych zabytków nieruchomych znajdujących się na terenie miasta.

W gminnej ewidencji zabytków zostają ujęte:

1. zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
2. inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
3. inne zabytki nieruchome wyznaczone przez burmistrza w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Gminna ewidencja zabytków jest rejestrem prowadzonym w celach dokumentacyjnych. Jednocześnie ujęcie obiektu w tej ewidencji nie powoduje, że zabytki nieruchome wyznaczone przez burmistrza, w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, samoistnie stają się „zabytkiem” w rozumieniu ww. przepisów ustawy.

W Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Sucha Beskidzka wpisanych jest 191 pozycji, w tym 13 obiektów wpisanych jest do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego tj.:

- 1/ układ urbanistyczny,
- 2/ kościół poklasztorny pw. Nawiedzenia N.M.P. d. Kanoników Laterańskich z otoczeniem, kaplicą-dzwonnica na cmentarzu przykościelnym, dwoma kaplicami, ogrodzeniem oraz drzewostanem,
- 3/ kościół parafialny (tzw. „nowy) pw. Nawiedzenia N.M.P. wraz z przewiązką, łączącą budynek z kościołem poklasztornym,
- 4/ budynek plebanii wraz z budynkiem bramnym,
- 5/ cmentarz parafialny wraz z układem, kaplicą, zabytkowymi mogiłami, nagrobkami i pomnikami, istniejącym ogrodzeniem oraz zielenią cmentarną,
- 6/ zamek wraz z otoczeniem, w tym dziedziniec arkadowy, dziedziniec i zespół zabudowy gospodarczej na pd. – zachód od zamku oraz założony w XVIII w. park wraz ze stawem, kanałem, mostem i drzewostanem,
- 7/ karczma drewniana „Rzym”,
- 8/ dom drewniany przy ul. Mickiewicza 38,
- 9/ budynek mieszkalno-gospodarczy przy ul. Mickiewicza 130,
- 10/ dom przy ul. Role 182/55,
- 11/ dawny dworek oficjalistów zamkowych przy ul. Mickiewicza 36,
- 12/ kaplica Konfederatów Barskich, usytuowanej na górze Jasień w Suchej Beskidzkiej,
- 13/ budynek nadleśnictwa przy ul. Zamkowej 7 w Suchej Beskidzkiej.

3. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków.

W związku ze zmianą przepisów prawnych dotyczących wyglądu kart adresowych obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, konieczne jest sporządzenie nowych kart. Ponadto wiele budynków uległo przebudowie, a niektóre nieremontowane degradacji, tracąc tym samym swój zabytkowy charakter. Kilka obiektów zostało rozebranych. Z uwagi na powyższe, w kwietniu 2023 r. z Politechniką Krakowską została zawarta umowa na sporządzenie aktualizacji „Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Sucha Beskidzka”. Wykonane będą nowe karty adresowe zawierające aktualną dokumentację fotograficzną obiektów, szczegółowy opis stanu zachowania oraz postulaty dotyczące konserwacji. Politechnika Krakowska uzgodni z Małopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

w Krakowie rejestr obiektów, które zostaną wpisane do gminnej ewidencji zabytków, a także wykaz budynków, które będą z niego wykreślone.

Wpis do gminnej ewidencji zabytków następuje na podstawie zarządzenia burmistrza, poprzedzonego przeprowadzeniem procedury określonej w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r. poz. 56 tekst jednolity).

Aktualizacja polegać będzie na:

- 1/ sporządzeniu nowych kart dla wszystkich obiektów wpisanych już do gminnej ewidencji zabytków,
- 2/ włączeniu nowych kart adresowych zabytku nieruchomego nie wpisanego wcześniej do rejestru zabytków i gminnej ewidencji zabytków,
- 2/ wyłączeniu kart adresowych zabytku nieruchomego z gminnej ewidencji zabytków.

Do wszystkich właścicieli lub posiadaczy obiektów, dla których wykonane zostaną nowe karty zabytku, a także do tych osób, u których nastąpi wykreślenie zabytku z ewidencji skierowane zostaną zawiadomienia o zamiarze włączenia lub wykreślenia karty z gminnej ewidencji zabytków. Informacja winna zostać wysłana do ww. osób w terminie 14 dni przed zamiarem sporządzenia nowych kart lub włączeniem bądź wyłączeniem zabytku z ewidencji. Ponadto stosowne obwieszczenie burmistrza umieszczone będzie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Sucha Beskidzka. Następnie burmistrz miasta podejmie zarządzenie zatwierdzające „Gminną Ewidencję Zabytków miasta Sucha Beskidzka”. Po raz kolejny do właścicieli lub posiadaczy zostaną wysłane informacje o wpisaniu lub wykreśleniu obiektu z ewidencji.

Właściciel nieruchomości może złożyć do burmistrza wnioski o nieumieszczanie obiektu w gminnej ewidencji zabytków. Wówczas prośba zostanie przesłana do Małopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Krakowie, w celu uzyskania stosownej opinii, która dla organu jest wiążąca. W przypadku odmowy, właściciel budynku włączonego do gminnej ewidencji zabytków może zaskarżyć do sądu administracyjnego akt będący podstawą włączenia do niej jego obiektu. Wpis do ewidencji nie jest decyzją administracyjną, a zarządzeniem (aktem wewnętrznym administracji) i podlega kontroli, jako „akt organu jednostki samorządu terytorialnego podejmowany w sprawach z zakresu administracji publicznej” (art. 3 § 2 pkt 6 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi).

4. Skutki wpisania obiektu do gminnej ewidencji zabytków

Wpisanie obiektu do gminnej ewidencji zabytków związane jest z pewnymi dodatkowymi obowiązkami, a jednocześnie ograniczeniami dla ich właścicieli, które mają na celu zapewnienie zabytkowi właściwej ochrony. Właściciele nieruchomości nie będących zabytkami, ale wpisanych do ewidencji mogą na niej przeprowadzić prace budowlane wymagające pozwoleń na budowę np. remont elewacji, przebudowa, czy przeniesienie otworów okiennych lub drzwiowych, tylko po uzgodnieniu ich z konserwatorem zabytków.

Ochronę zabytków (obiektów i obszarów) ujętych w gminnej ewidencji zabytków uwzględnia się w:

- 1/ miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy - Wojewódzki Konserwator Zabytków może wyznaczyć nakazy i zakazy dotyczące obszarów bądź budynków,
- 2/ studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i innych dokumentach planistycznych - Wojewódzki Konserwator Zabytków może wyznaczyć nakazy i zakazy dotyczące obszarów bądź budynków,
- 3/ decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego - gmina przed wydaniem decyzji przesyła ją do uzgodnienia Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków,
- 4/ decyzji o realizacji inwestycji drogowej lub lokalizacji linii kolejowej - wojewoda lub starosta przed wydaniem decyzji przesyła ją do uzgodnienia Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków,
- 5/ prawie budowlanym – pozwolenia na budowę lub rozbiórkę uzgadniane są z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Osoby posiadające tytuł prawny do obiektu włączonego do gminnej ewidencji zabytków mogą ubiegać się o przyznanie dotacji na przeprowadzenie remontu, na podstawie uchwały Nr V/34/07 Rady Miejskiej w Suchej Beskidzkiej z dnia 22 marca 2007 r. w sprawie: zasad i trybu postępowania przy udzieleniu i rozliczeniu dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków na terenie Gminy Sucha Beskidzka.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 2014 r. o charakterystyce energetycznej budynków (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 497 z późniejszymi zmianami) nakłada na właściciela budynku obowiązek sporządzenia świadectwa charakterystyki energetycznej, dla obiektu który będzie zbywany lub wynajęty. Z obowiązku uzyskania świadectwa energetycznego zwolnione są budynki wpisane do gminnej ewidencji zabytków. Jednak nie dotyczy to nowych budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej lub objętych ochroną, jako układ urbanistyczny.

z up. BURMISTRZA MIASTA
M. Cholewa-Janeček
mgr inż. Marta Cholewa-Janeček
Kierownik
Referatu Gospodarki Nieruchomościami